

2. A KUTATÁS MÓDSZERTANA

A szakmai feladatok leírását az intézményi pályázati kiírásban szereplő követelmények alapján készítette el a központi koordinációt ellátó Marketing Osztály, mely összhangban van az Educatio Kht. által kidolgozott országos pályakövetési rendszerrel. Ez segíti majd az intézményi és az országos adatok összehasonlíthatóságát. Az irányelvek alapján a pályakövetési vizsgálatok kiterjednek a hallgatói motivációs vizsgálatokra és a végzett hallgatók pályakövetésére.

A Diplomás Pályakövető Rendszer (DPR) országos kutatáshoz kapcsolódóan 2010. május és június hónapok folyamán végeztünk hallgatói motivációs vizsgálatot a Pécsi Tudományegyetem hallgatói körében. A vizsgálat módja: online standard kérdőíves adatfelvétel.

A hallgatói motivációs vizsgálat során minden aktív jogvisztonnyal rendelkező hallgatót igyekeztünk elérni. A hallgatókról a következő adatokat rögzítettük annak érdekében, hogy a mintavételt megfelelően előkészítsük: ETR kód, kar, szak, képzési szint (alapképzés, mesterképzés, doktori), végzés éve, tagozat (nappali, esti, levelező, távoktatás), finanszírozási forma (államilag támogatott, költségtérítéses), hányadik felsőfokú végzettsége, külföldi vagy magyar állampolgárság, neme.

A DPR kutatás a Felsőoktatási törvény 11. § (1) és (2) képzési ciklusaira terjed ki (alapképzés, mesterképzés, ezek osztott és osztatlan formái, doktori képzés). A pályakövetés továbbá kiterjed a 60. § (4) szerint végbizonyítványt tett, 60. § (3) szerint záróvizsgát tett 62. § szerint oklevelet szerzett hallgatókra, illetve végzettekre is.

2.1 A kérdőív összeállítása

Az online kérdőíveket az országos kérdőívhez igazodva úgy állítottuk össze az egyetemi Minőségfejlesztési Bizottság tagjai és a kutatási szakértőink segítségével, hogy az eredmények összevethetőek legyenek az országos DPR vizsgálatokkal, illetve képzési területenként más intézményi vizsgálatok eredményeivel (1. melléklet).

Az online kérdőívek legalább két egymástól elkülönülő kérdőív blokkból állnak: közös országos blokkból és az intézmények minden karán lekérdezésre kerülő intézményi blokkból. Ezeket kiegészítheti még a kari-képzési területi blokk, melynek lehetőségével az idei évben a PTE nem élt tekintettel a kérdőív hosszúságára. A kormányzati kérdések megfogalmazása, sorrendje, struktúrája meglehetősen kötött, az alapkérdőív igen hosszú, ezért az intézményi kérdéseket nagyon átgondoltan, számukat minimálisra csökkentve illeszthettük a központi kérdések mögé. Néhány közös kérdésen túl különböző kérdéstípusok szerepelnek a hallgatóknak és a végzetteknek kiküldött kérdőívekben. A hallgatói motivációs kérdőívben belül található csak első évfolyamos hallgatóknak és csak végzősöknek feltett kérdések is, melyeket az online kérdőívben alkalmazott szűrők beállításával csak az érintettek látják, nem terheljük a többi hallgatót felesleges kérdésekkel.

A kutatásban a kérdések nagy része zárt, Likert-skálás kérdés, csupán pár esetben alkalmaztunk nyitott kérdéseket, és azokat alaposan tisztítottuk.

Az eredmények értelmezése során számolnunk kell azzal a nehézséggel, hogy az országos kérdőív jelentős terjedelme és bonyolultsága miatt több esetben nehezen értelmezhetőek voltak a kérdések. A DPR online kérdőív időigényességére tekintettel a kitöltés ösztönzésére a megkeresettek körében intézményünk nyereményjátékot hirdetett.

A kérdőívvel kapcsolatos problémákat az EDUCATIO Kht. felé több felsőoktatási intézménnyel együtt jeleztük, és a 2011-es online kutatáshoz elkészülnek az új kérdőívek.

2.2 A mintavétel módszertana

A Pécsi Tudományegyetem 2009/10. tanév 2. félévi aktív hallgatói létszáma 21 751, a kérdőívet kitöltők száma 2 774. Ebben az esetben 12,75%-os kiválasztási arány valósult meg a felvétel során.

Az Egyetem a 2010-es online megkérdezés során biztosítja a megfelelő szintű reprezentativitást és minta-elemszámot a következő mintavételi szempontok szerint: kar, szak, nem, tagozat.

Az alapsokaság meghatározásához a PTE hallgatói statisztikáját használtuk fel alapul, és ezt vetettük össze az ETR (Egységes Tanulmányi Rendszer) adatbázis adataival, mivel problémát jelenthetnek azok a hallgatók, akikhez nem tartozik email címes elérhetőség a rendszerben. A hiányzó adatok – a különböző csoportok esetében eltérően ugyan, de – csak minimális szűkítést jelentenek, így az információ összegyűjtése szempontjából nem tekinthető torzító tényezőnek.

Az online lekérdezési formában az ETR adatbázisából kinyert elérhetőségekre minden érintettnek kiküldtük a kérdőívet, továbbá felhasználtuk a facebook és iwiw elérhetőségeket annak érdekében, hogy minél több hallgatót elérhessünk. Ahol az adatfelvétel eredményeként a megvalósult minta nem reprezentatív, ott statisztikai súlyozással reprezentatív mintát állítunk elő.

A 2010-es országos kutatásba még nem vonták be az idegen nyelvű képzésben résztvevő diákokat, de a PTE Általános Orvostudományi Kar angol nyelvű képzésén tanult külföldi hallgatóknak elküldtük a kérdőív angol fordítását. Azonban az alacsony visszaérkezési arány, és a hiányos kitöltés miatt az idei évben csak próbakérdésnek tekintettük ezt a vizsgálatot, és nem vettük figyelembe az összesített eredmények elemzésekor.

A kiküldött kérdőíveket egyedi azonosítóval láttuk el (a tényleges kitöltés érdekében, az anonimitás teljes körű figyelembe vételével), ezzel kívántuk biztosítani, hogy a karokon a képzési szint és a nemek alapján reprezentatív legyen a kutatásunk. Az egyes karokon belül ennek ellenére eltérő mértékben érkeztek vissza kérdőívek, így azokat karonkénti súlyozással tettük reprezentatívvá. A tanulmányban kizárólag a súlyozott adatokkal számolunk, így mindig feltüntetjük, hogy mennyi az elemzésnél felhasznált elemszám.

A viszonylag magas mintavételi arányok és a szintén magas elemszámok jó minőségű becslésekre adnak lehetőséget, megbízható eredmények kalkulálhatóak a felvétel adataiból.

2.3 A feldolgozás, elemzés

- Az adatokat az érthetőség megkönnyítése és a szemléletesebb ábrázolás érdekében százalékosan mutatjuk be.
- A vizsgált kategóriák szerint keresztábrákat készítettünk, és azokat a válaszokat mutattuk be, amelyek megfeleltek a szignifikancia-elvárás három kritériumának: 0,05-nél kisebb khi-négyzet érték, minden cella várható értéke egy, vagy annál nagyobb legyen és az üres cellák részaránya maximum 20% lehet.
- A kari keresztábrákat minden esetben, a tagozat és nemek szerinti bontást csak szignifikáns eltérés esetén mutatjuk be.
- A tanulmány terjedelme miatt a legjellemzőbb ábrákat, táblázatokat a különböző fejezetekben mutatjuk be, míg a részletes táblákat külön adatbázisban helyeztük el, melyet minden érdekelt vezető, szakértő számára eljuttatunk.
- A kutatás összefoglaló tanulmányát az interneten is közzétesszük.